

**BELARUS MİLLÎ KÜTÜPHANESİ'NDE TÜRKÇE
YAZMA DÖRT ESER**

***FOUR TURKISH LITERARY WORKS IN BELARUS NATIONAL
LIBRARY.***

***ЧЕТЫРЕ ТЮРКСКИХ РУКОПИСНЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЯ В
ФОНДАХ БЕЛОРУССКОЙ НАЦИОНАЛЬНОЙ БИБЛИОТЕКИ***

Yrd. Doç. Dr. Mustafa AYYILDIZ*

ÖZET

Belarus Milli Kütüphanesi, Eski ve Seyrek Eserler Bölümünde 4 adet Türkçe yazma eser mevcut. Bunlar Ahter-i Kebir, Kitab-ı Kanunname, Hadayık-ı Şakayık ve adı tespit edilemeyen bir eser. Eserler oldukça iyi korunmuş ve hala muhafaza edilmekte. Kütüphaneye Rus general Paşkeviç'in şahsi kütüphanesinden intikal ettirilmiş. Bu eserlerden başka üç Farsça , iki de Arapça eser aynı yollarla elde edilmiş. Ülkenin ikinci büyük kenti Gomel Kütüphanesinde ise yazma Hakaniye Türkçesiyle Fetih Suresinin Tefsiri ve Farsça-Türkçe Sözlük de bulunmakta.

Anahtar Kelimeler :

Ahter-i Kebir, Kitab-ı Kanunname, Hadayık-ı Şakayık

ABSTRACT

There are 4 handwritten manuscripts written in Turkish at the Belarus National Library, Old and Random Writings section. These are; Ahter-i Kebir, Kitab-ı Kanunname, Hadayık-ı Şakayık and an unidentified manuscript. They have been well protected and kept. They were originally transformed from Russian. General Paşkeviç Library to the National Library. In addition, 3 Persian and 2 Arabic manuscripts were accessed in this way too. Interpretation of Fetih Suresi and

* Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi / Bolu - TÜRKİYE

Persian-Turkish Dictionary in Gamel Library are hand written valuable manuscripts but they are not allowed to be examined.

Key Words :

Ahter-i Kebir, Kitab-ı Kanunname, Hadaıık-ı Şakayıık

РЕЗЮМЕ

В отделе редких рукописей Белорусской национальной библиотеки имеются четыре рукописные книги, написанные на тюркском языке: Ахтер-и Кебир, Китаб-ы Кануннаме, Хадаıık-ы Шакаıık и произведение, название которого до сих пор не установлено. Данные произведения сохранились в хорошем состоянии и хранятся в данной библиотеке по сей день. Они поступили туда из личной библиотеки русского генерала Пашкевича. В Белорусскую национальную библиотеку таким же образом поступили еще три книги, написанные на персидском языке, и две книги, написанные на арабском языке. Во втором по величине городе на территории Белоруссии Гомеле, в Гомельской библиотеке хранятся такие рукописные книги, как Фетих Суресинин Тефсири (Комментарий к суре Фетих), написанный на литературном тюркском языке хаканийе, и персидско-тюркский словарь.

Ключевые слова:

Ахтер-и Кебир, Китаб-ы Кануннаме, Хадаıık-ы Шакаıık

Belarus Milli Kütüphanesi'ndeki eserler Rus generallerinden Paşkeviç Paşanın özel kitaplığından alınmış. Burada dört Türkçe, üç Farsça ve iki Arapça eser aynı yerden getirilmiş. Farsça ve Arapça eserleri inceleme şansım olmadı.

Türkçe eserlerden ilki, çok bilinen "Ahter-i Kebir". Farklılığı isminde; bizim ansiklopedilerde tanımlanan isimle değil. Eserin başında "Kitab-ı Mutavvel" kaydı mevcut. Oldukça hacimli, meşhur ama farklı bir nüsha. Kenarları haşiyeli. Eserin yazım yeri yok, tarih Hicri 985, miladi 1576. Diğer eserler gibi "Belarus Milli Kütüphanesi Eski ve Seyrek Eserler Bölümü 091/ 179 (H) [(H) Rus alfabesinde (N) karşılığı ve numara anlamındadır]'de kayıtlı, yazma, oldukça iyi korunmuş bir eser.

İkinci eser bir Kanunnâme.

"Ez Kitab- ı Kanunnâme" 1117 senesi, Zilkade'nin on birinci günü arz olunmuş, araziye müteallik Kanunnâmedir ki arz olunur fakiren.

1.Kanun : Toprakların miras kalışı, kime nasıl intikal edeceğini beyan ediyor.

2.Kanun : Baba katiline arazinin verilemeyeceği hükmünü içeriyor.

3. Kanun : Babanın oğlu yoksa silsile olarak mülkün kime intikal edeceğini beyan ediyor.

Genel kanunlar vaz edildikten sonra, ara ara istisna hallere açıklık getirmek üzere firkalarla kanun vaz edilmektedir. Kırmızı beyan kelimeleri bir nevi kanun maddesi yerine kullanılıyor. Bunlar arazi ile ilgili olarak; miras, kira, icar, öşür, tasarruf vb. hususlarda.

Genel hükümler, tapu işlemleri, bazen şahsi vakalara irca ile açılımlar da getirilmiş. Mesela sh.11’de Hamza Paşanın meselesine konu aralanırken kırmızı olarak “Mesele der zamanı Hamza Paşa” kanuna giriş ifadesi kullanılmış. Yine (mesela s. 15’te meyilli arazi ele alınarak bir çok misalle açıklanmış.) yeni bir durum ortaya çıktığında yeni kanun vaz edilip, sene belirtilerek ortaya konuyor. Sık sık meselelerle kanunlar açıklanıyor.

Ayrıca s.22’de olduğu gibi Şeyhülislam Sami Efendi zamanında arz-ı kanun olunan kanun örneği meseleye ışık tutmak üzere zikr olunur, ifadesiyle yer alıyor. 26. sayfada Sami Efendinin bir içtihadı mevcut. 31. sayfada yine Sami Efendi, Sultan Süleyman Han aleyhirrahman vel gufran Hazretlerine nizam-ı intizam için arz ettikleri kazayanın sureti “*Derbeyanı Suret*” takdimiyle verilmiş. 56. sayfada *Kitabül Eşcar* ifadesi bir bölüm olmaktan çok ağaçlarla alakalı hükümleri içeren kanunların vaz edildiği kısım mevcut. Bu arazi kanunnamesi, arazinin diğer mamule müsait veya arsa olması gibi ağaçlık olması durumunda ayrı kanunlar vaz ediyor. Tek bir kanunun, arazi kanununun bir fıkrası konumundadır. Mesela dağları arazi yapan veya araziye ağaç diken kişinin arazi üzerindeki tasarruf hakkı gibi, konular zikr olunuyor.

Sonraki sayfalarda ilginç olarak mera işletmelerinin hükmü, daha ilginç mesela birinin araziden ağaç sökerek kendi arazisine dikmesi durumundaki hükmü dahi irdelenmiş. Eserin sonunda Fetavî Üskübî adı geçmektedir. Bu eser aynı kütüphanenin aynı bölümünde 091/199 (H) numarada kayıtlıdır.

Üçüncü kitap oldukça hacimli, yalnız ön cildi kopmuş. “*Hadayık -ı Şekayık*”, buraya kadar tamam; Osmanlı şair, alim, fazıl vs. simalarının antolojisi; ama bu eserin 1800’lerde yazıldığı ve yalnız 14. ve 15. yüzyıl ulema, gazi ve meşayihini havi olduğu göz önüne alınınca, başka ciltleri de olması ihtimali çok yüksek. Diğer ciltler zeyillerle telafi edilmiş olabilir. Ancak asıl sorun kitabın takdim edildiği adında; “*Mahmut Paşa Vakfı*”na ait kitaplar, “*Mahmut Paşa İbni İshak*” diye kayıtlı. Bizim kaynaklarımızda çokça Mahmut Paşa var ama bu isme tesadüf edemedik. Kalıyor en güçlü ihtimal: Abdulmecit döneminde donanma komutanı olup, Ruslar tarafından donanması yakılan Mahmut Paşa olabilir mi; ama neden İshak Paşa oğlu diye kaydı yok? Mahmut Paşa bu hezimet sonrası idama mahkum edilmiş. Rus meslektaş Mahmut Paşanın oğlu “Vakul veya Balul” diye bir isimden bahsetti. Bunun Pehlül olma ihtimali de var ki, bu şahsın 1830’lu yıllarda Ruslara esir düştüğünü, uzun süre Rus kamuoyunu meşgul ettiğini ve gazetelere haber olduğunu zikrediyor. Ayrıca bu eserler donanma komutanı paşadan kaldıysa Edime’den değil Kırım’dan gelmiş de olabilir.

Eser “Haza Kitab-ı Şakayık-ı Numaniye ala Medresetül Muttasıla” takdimiyle başlıyor. Sonra “Haza Kitab-ı Şakayık-ı Numaniye Vakf-ı Mahmut Paşa (Edirnevî)” takdimi mevcut.

“ Kaddukat ve sebil i ibtifaen (7.s) ve taleben lerzane Mahmut Paşa İbn-i İshak Paşa La cediti cüdan Haza Kitab-ül Şekayık Nihaniye alamedrese Muttasilen Bil Cemiatil Şerife İshak Paşa Merhum ve gafur ve dahi” ifadeleri yer alıyor.

Sonraki paragrafta Osmanlı saltanatının başlangıcında hilafet sahibi inşa edilişi, inşayı fütihat sahibi Şehriyar sahibi Gazi Sultan Osman Han Gazinin zamanı saltanatında ilmi yayan; fazilet, kemal ve aydınlığı görülen; celalli, ilmi, alimi tahtına alan tahtı yüce bina eyleyen, keramet sahibi yüce ibretler söyleyen; sıkıntı ve eziyet gibi şeylerin kalkmasını nasip eyleyen Evliyaullahı beyan eder ifadeleri yer alıyor. Bu uzun mukaddime Osmanlının kuruluşunu, kurucularını süslü, yer yer şiirlerle anlattıktan sonra ilk isim olarak Mevlana Edebalı Rahmetullahi Aleyh’i asıl doğum yeri Karaman’dır, diye ele alıyor.. Kenarlara şerhler düşülmüş. Mesela Osman Bin Affan’ın kılıcının Sultan Osman’a kadar el değişimi ve ona teslimi gibi.

Buraya çok kısa malumatlar olarak eserin içeriğini konu başlıkları ile belirlemek için yeterli notu almış olmama rağmen gerek olmadığı düşüncesiyle bundan vazgeçtim, ancak çok zayıf ihtimal de olsa bu nüshanın diğer nüshalardan farkı varsa ortaya çıkmalıdır, bunun için Türkiye nüshalarından birine bakmak lazım.

Eser 6 bölümden müteşekkil olup her bölüm sultanların devirlerine göre isimlendirilmiş.

1. Tabaka Sultan Osman Han Gazi'nin Zamanını Beyan Eder diye başlayıp yedi isme yer vermiş.
2. Tabaka Sultan Orhan zamanını ele almış, on iki isme yer vermiş.
3. Tabaka Sultan Murad zamanını ele almış ve yedi isme yer vermiş.
4. Tabaka Yıldırım Bayazid Han zamanını ele almış ve otuz beş isme yer vermiş.
5. Tabaka Sultan Mehmed Han zamanını ele almış ve yirmi iki isme yer vermiş.
6. Tabaka II. Murad zamanını ele almış ve 129 isme yer vermiş.*

Eser aynı kütüphanenin aynı bölümünde 091/187 (H)’de kayıtlı.

Son kitap girişi, mukaddimesi olmayan, oldukça süslü, yaldızlı küçük bir eser. Eser Osmanlı sultanlarını, vezirlerini, paşalarını; hepsine ayrı çerçeve oluşturacak biçimde düzenlenmiş tanıtımlarla başlıyor. Bu kırmızı çerçeveler içinde sultanların ve diğer isimlerin doğumları, cülusları, vefatları, müddet-i saltanatları, müddet-i ömürleri ve önemli hadiselerin tarihleri düşülmüş. Ayrıca onları öven “Kilid-i Feth-i küşad memalik-i İslam” gibi ifadeler mevcut.

Osmanlının başlangıcından itibaren “İptidai devleti Osmaniyani Sultan Osman Han, Ebulgazi Muhammed Hasal Orhan Han, Şahı Ebulgazi Muazzez-i Saltanat Sultan Murat ve nihayet Sultan Ahmet Han Bin Sultan Mecit Han (1115 culus) ile padişahlar silsilesi sona eriyor.Eser bu yıllarda yazılmış olmalı. Bundan sonra Osmanlıda Vezir-i Azamlar sırasıyla ele alınıyor. Sonra H.923’den itibaren paşaların icraatları, ölümleri tam künyeleri tarihli olarak zikrediliyor. Ayrıca yalnızca isimleri ve tarihleri verilen paşalar mevcut. Mesela; Ali Paşa 198. İsmail Paşa 199. Eser sene-i hicri ile yazılmıştır. “Her bir hane bir yıl hüküm eder” diyerek buradaki tarihlerin hicri yıl ve miladi yıl hesabı ve hesaplanması da anlatılıyor. Sonra bölüm bölüm tarih hesapları, ayarlar, rakamlar, ağırlık ölçüleri anlatılıyor. Ramazan hilalinin hesaplanması ve ebced hesabında da örneklerle açıklanma yoluna gidiliyor.

Osmanlı sultanlarından sonra “Devlet-i Osmaniye’de Vezir-i azam olanların Esamileridir” diye açılan başlık da Alaaddin Paşadan başlayarak ; Süleyman Paşa, Hayreddin Paşa, Ali Paşa, Kara Halil ve 54. sırada İbrahim Paşanın üçüncü defa sadrazam oluşuna kadar bilgi veriliyor.

İşbu Garranamenin tarihi oldur ki bu on altı tane ki sene-i hicri yazılmıştır. Her bir hane bir yıl hüküm eder nihayet buldukta yine evveline rücu eder. Ve bu 16 hane sene-i hicreti bulup viladette resm olunan Şehirlerin her hangisi matlup tahtındaki rakamı sene-i hicri kısmına zamme edip kaç aded olursa ol aded ayam sebCADE esamileri altında bulup murad olunan şehrinin garrası ol gündün mağlum olur.

diye son notla tamamlanan eser aynı bölüm 091 /198 (H)’de kayıtlıdır.

Doğrusu net bir tanımlamaya varamadığım bu risaleciğin ne olduğunu malumu olan erbabından sormak lazım. Öncelikle bu eserin bir talebe, bir meraklı veya ders okutan bir hocanın tuttuğu notlar ya da halk şiirinin cönklerinin bir nevi medreselerdeki farklı örneği olabileceğine hükmettim.

Bu eserlerin dışında yalnızca dış sayfalarını görebildiğim üç kitaptan da bahsetmeliyim. Bunlar Minsk’e 8 saat trenle uzaklıktaki bir nevi eyalet merkezi olan Gomel Kütüphanesi’nde mevcuttu. Ancak kütüphane müdürü anlaşılması zor bir tavırla eserleri incelememize mani oldu. Bu mesafeyi yeniden kat etmeyi göze almamıza rağmen; herhangi bir izin alamadığımızdan tekrar Gomel’e gidemedik. Yalnız daha önce Mihail Beyin bana aktardığı malumatı zikretmekle yetineceğim. Gomel Kütüphanesi’nde yazma, Hakaniye Türkçesiyle bir eser, ayrıca Fetih suresinin tefsiri ve Farsça-Türkçe bir sözlüğün mevcut olduğunu biliyoruz.

* **Hadayık –ı Şekayık**’ta geçen isimler diğer nüshalarla karşılaştırmaya imkan tanınması açısından buraya alınmış olup, okunamayan bazı ifadeler için boş parantezler bırakılmıştır.

Tabaka-î vahid (1.bölüm)

Mevlana Tursun Fakı Rahmetullahi Aleyh Karaman – Edebalı'nın damadı, Hattap Bin Ebu Kasım Karahisarî R.A, Arif Billah Şeyh Muhlis Baba R.A, Arif Billah Şeyh Aşık Paşa R.A, Şeyh Ali Çelebi R.A, Şeyh Hüseyin Çelebi R.A

Tabaka- i Saniyen (2. Bölüm)

-Mevlana Davut Bin Mahmut bin Muhammet Kayser-i Karaman-i R.A, Mevlana Tacettin Kürdi R.A, Mevlana Alaaddin Esved R A, Mevlana Çandarlı Halil R.A, Mevlana Muhsin Kayseri Arif Billah Kemikli Baba R.A, Şeyh el Maruf billah Karaca Ahmet R.A, Arif Billah Şeyh Ahi Evran R.A, Meczub- ı İlahi Musa Abdal R.A, Meczub- ı Rabbani Abdal murat R.A, Meczub- ı Huda daglu Baba R.A

Tabaka i Salis (3. Bölüm)

Mevlana Gazi Mahmut ...Efendi Demekle meşhurdur. Gazi zade-i Rumi'nin babasıdır, Gazizade-i Rumî demekle meşhur olan Musa Paşa Bin Muhammet bin Mahmut R.A, Alim-i Amil-i Fazıl-ı Kamil Şeyh Celalettin Mahmut Bin Muhyittin İmam Fahrettin Mahmut Râzi- i Rıdvan, Mevlana Burhanettin Ahmet ki kaza-yi Erzincanî demekle meşhur, Arif Billah Şeyh Hacı Bektaş Veli R.A, Arif Billah Şeyh Muhammet Keşfi, Arif Billah Meczub Postin Puşi.

Tabaka_ i Rabi (4. Bölüm)

Mahmut Bin Hamza Bin Muhammet Fenari, Muhammet Bin Mahmudi Kürdi R.A, Şirazi i Firuzabadi, Mevlana Şeyh Şehabettin i Sivas, Hüseyin Paşa İbn Mevlana Alaaddin (), Mevlana Sefer Paşa, Mehmet Şah Bin Fenarî, Mevlana Yusuf () İbn Mevlana Şemsettin Fenarî, Şeyh Kutbettin (), Mevlana. Bahaaddin Ömer Bin Mevlana Kutbettin (), Mevlana İbrahim Bin Mahmut (), Mevlan. Necmettin (.) Mevlana. Şerhiyar Ali Şirazî, Mevlana Şeyh Mehmet Bin Ali Bin Yusuf Cezî (), Mehmet Bin Mahmut Bin Mehmet Bin Mahmut Bin Muhammet Cezrî (), Mahmut Sefar ibnî Muhammet İbn Cezrî, Mevlana Abdul Vahdettin Muhammet, Mevlana İzzeddin Abdullatif, Mevlana Muhammet Abdullatif Bin Melik. Mevlana Şeyh Abdurrahman Bin Muhammed Bin Ali Bin Ahmet. Mevlana Alaaddin i Rumî. Arif. Billah Şeyh Fahrettin i Rumî. Mevlana Şeyh. Ramazan. Mevlana Ahmedî. Şeyh Bedrettin Vezir. Mevlana. Hacı Paşa. Mevlana.Şeyh Hamid Bin Musa () Kayserivi. Mevlana.Seyh. Şemseddin Muhammed Bin Ali () Nihani (Emir Sultan). Arif Billah Şeyh, Hacı Bayram Ankaranî, Şeyh Abdurrahman-i Erzincanî,. Şeyh Taptuk Emre. Şeyh Yunus Emre

Tabaka-i Hamse (5.bölüm)

Sultan Mehmet Han İbn Yıldırım Bayazıt Han Hazretlerinin zamanı saltanatında Seccade-i Ders ifadede () fununî ifadede culus eyleyen ulemanın ve Mahkeme i Muhammed i şeraidde ahkam ı şeriata meriye eyleyen fuzelanın beyanındadır.

Mevlana Fahreddin i Acemi Mevlana. Karamanlı Sarı Yakup, Mevlana Burhaneddin Haydar İbn. Muhammet i Magrufi, Mevlana. Yakup Bin İdris Bin Abdullah Haneî (Kara Yakup), Mevlana Beyazid i Sofu, Mevlana Ebu Abdullah Mahmut Bin Süleyman Bin Sadeddin Suud i Rumi Haneî, Şeyh. Arif Billah Abdullatif Mukaddesi, Şeyh. Abdurrahim İbn Emir Aziz i Merzifonî, Arif Billah Şeyh. Abdulmuğti () Şeyh. Zenzettin Bin Ebubekir Muhammed bin Muhammet Hafî, Arif Billah Şeyh Pir İlyas, Arif Billah Şeyh Zekeriyya i Halveti, Arif Billah Şeyh. Abdurrahman Çelebi İbn Muhammed. Hüsameddin, Arif Billah Şeyh Şecaaddin Karamani, Arif Billah Şeyh. Muzaffereddin (Iarendlü), Arif Billah Şeyh Bedrettin-i Refik î, Arif Billah Şeyh Bedrettin i Ahmer i (Kızıl Bedrettin), Arif Billah Şeyh Baba N () Ankaravî (Ankaralı Bakırcı Baba), Arif Billah Şeyh Muslahaddin Halife, Arif Billah Öner Dede, Arif Billah Bolulu Şeyh Selahaddin, Arif Billah Lütfullah

Tabaka-i Sitte (6. Bölüm)

Muhammet Bin () Bin Halil, Mevlana .Muhammet Şah İbn Muhammed-i Yegeni, Mevlana Yusuf Bali İbn Muhammed-i Yegeni , Mevlana Muhammed Bin Beşir, Mevlana Şerafeddin Bin Kemal Kırımî, Mevlana Seyyid Ahmed Bin Abdullah, Mevlana Şeyh Alaaddin Semerkandî, Mevlana. Şems Veledin Ahmed Bin İsmail Kuranî , Mevlana Müccelledin, Mevlana Hızır Bin () İbni Celaleddin -Müfti Ahmet Paşanın ve Sinan Paşanın ve Yakup Paşanın babasıdır, Mevlana Şükrullah, Mevlana Taceddin İbrahim (Mevlana Hatipzade'nin babasıdır), Mevlana Hızır Şah, Mevlana Muhammed Bin Gazi Ayaslı , Mevlana Alaaddin Ala Tusî, Alim-i Rabbani Hazma-i Karamani, Mevlana İbni Mecid, Seyyid Ali Acemi, Mevlana Şeyh Ali(), Mevlana Hüsamettin Tokadî, Mevlana İlyas Bin İbrahim Sinani, Mevlana İlyas () Bin Hazma, Mevlana Muhammed İbni Gazi Manyasî, Mevlana Alaaddin Ali Koçhisari, Mevlana Gazi (), Mevlana Fahir (), Mevlana Muhammed Bin Kutbeddin İzniki İzniki Kutbeddinzade, Mevlana Fethullah i Şirvanî, Mevlana Şeyh İlyas Şacaeddin, Mevlana İlyas Haneî, Mevlana Süleyman Çelebi İbni Halil Paşa, Arif Billah Şeyh Akbıyık Sultan, Mevlana Şeyh Muhammed ki Yazıcıoğlu demekle meşhur ve magrufdur, Mevlana Şeyh Ahmed Can, Mevlana Şeyhî adı Sinan'dır, Mevlana Arif Billah Şeyh Muslihiddin (Debağlı İmamı), Şeyh Pir-i Halife-i Hamidî, Mevlana Taceddin İbrahim Bin Bahşi Fakir (Tokat), Şeyh Hüseyin Hoca (Karasi vilayetinden), Arif Billah Şeyh Veli Şemseddin, Mevlana Hürsev, Mevlana Hatreddin Halil Bin Kasım Bin Cah

Safa(), Mevlana Muhammed Zeyrek demekle meşhur ve şöret, Mevlana Muslihiddin Mustafa Bin Yusuf Bin Salih Bursa'da zuhur etti (Mevlana Hocazade de denir), M. Şemseddin Ahmed Bin Musa Hayali Çelebi (Bursa), Mevlana Muslihiddin Kastilani (), Mevlana Muhyiddin Bin Taceddin İbrahim, Mevlana Hüseyin Bin Abdussamed Samsun, Mevlana Muhammed Bin Mustafa Bin Hacı Hüseyin, Mevlana (), Mevlana Sıraceddin Muhammed Bin Ömer Çelebi, Mevlana Muhyiddin Derviş Muhammed Bin Hızır Şah (Bursa), Mevlana Ayas, Mevlana Hoca Hayrettin, Mevlana Hayrettin Bin Efsaleddin Hüseyini, Mevlana Sinanüddin Bin Yusuf (Sinan Paşa) Bin M. Hızır Bey Bin Celaleddin, Yakup Paşa, Müfti Ahmet

Paşa(Sinan Paşa, Yakup Paşa, ve Müfti Ahmet Paşa kardeşirler), Mevlana Selahaddin, Mevlana Abdulhadir (Ispartalı), Mevlana Alaadin Fenarî Semerkand'da okudu, Fenarî Hüseyin Çelebi, Mevlana Muslihiddin Bin Mevlana Hüsameddin, Muhyiddin Muhammed Bin Kasım, Mevlana Kasım Müştehir-i Gazizade, Mevlana Muhyiddin Bin Muhammed Şehriyar Bin () Çelebi, Mevlana Sameddin Bin Hüseyin Bin Hüsni Bin Sadra Sameddin Ümmi Veled, Mevlana Muarrifzade, Mevlana (Yaraluca) Muhyiddin, Mevlana Bahaddin bin Ş. Lütfullah, Mevlana Siraceddin (Edirne), Killioğlu M. Muhyiddin, Mevlana Muhammed Çelebi İbn. Sinan Paşa – Mahmut Paşa, Mevlana Muhammed bin () Mevlana Vildan, Mevlana Veliyuddin bin İlyas Hüseyin, Ahmet Paşa (Edirne), Mevlana İbrahim Paşa (Vezir), Yarhisarzade-M. Musluhiddin Mustafa bin Vahidin, Mevlana Yusuf bin Hüseyin Kırmasti () vilayetinden, Mevlana Eşrefzade, Amasyalı Mevlana Abdullah Efendi, Mevlana Hacı Baba Tusi, Mevlana Veledin Karamani, Mevlana Nizam İbn Veliddin Karamani, Mevlana Alaaddin Ali Feneri (Feneri Ali Sudur), Mevlana Sinanüddin İb. Yusuf ki Kara Sinan demekle meşhur, Mevlana Mustafa bin Zekeriyya bin Aydoğmuş Karamani (Mushiddin Karamani), Mevlana Muslihiddin Mustafa, Mevlana Şemseddin Ahmed (Karaca Ahmet), Mevlana Şemseddin Ahmed (), Mevlana Taşkın Halil (Bursa), Mevlana Muslihiddin Mustafa (Kızıl Kadı), Mevlana Şemseddin Aydınlı, Mevlana Melihi () (Anadolu vilayeti?), Mevlana Sirac Hatib Konstantiniyede. Sultan Mehmet Han camiinde hatip (Acemli), Mevlana Hakim Kutbettin (Acemden Tarihçi), Hakim Şükrullah Şirvani (Acem), Hoca Ataullah Acemi, Mevlana Yakup Hakim (Tabip) edip ve kahin Yahudi olup İslama geçmiş. Vezir oldu, Hakim Lari-yi Acem, Mevlana Hakim Arab (Tabip) Arabistanlı, Mevlana Tavancı Zade () - Tabip, Arif Billah Şeyh Şemseddin Muhammed bin Hamza (Göynüklü) Akşemseddin, Arif Abdurrahim Mısırhoğlu, Arif Billah Şeyh İbrahim bin Hüseyin Sarrafzade, Arif Billah Şeyh Havza (Şeyh Sami), Arif Billah Şeyh Musluhiddin (Attaroğlu), Arif Billah Şeyh Şemseddin bin Akşemseddin oğlu, Şeyh Feyzullah Bin Akşemseddin Oğlu, Arif Emrullah bin Ş. Akşemseddin , Mevlana Hamdullah bin Akşemseddin Hamdi Çelebi, Arif Billah Şeyh Muslihiddin Mustafa Şehriyari Vefazade, Arif Billah Şeyh Hacı Abdullah (Hacı Halife) (Kastamonu), Arif Karalı Şeyh Sinan, Arif Kocalı Şeyh Muslihiddin, İpsalalı Şeyh Muslihiddin Küçük, Arif () Muhyiddin, Arif Billah Şeyh Süleyman Halife, Arif Billah Şeyh Abdullah () (Germiyanlı) Nakşi Hoca Bahaddin Nakşibendi demekle meşhur Nakşibendiye acib kafile, Arif Billah Hoca Muhammed bin Muhammed Hafizi Buhari, Hoca (Şeyh) İbn Hoca Şahabeddin Hoca Muhammed Nami, Arif Billah Molla Cami, Arif Billah Şeyh Alaaddin-i Halveti, Arif Billah Aydın Dede (Ş. Ruşeni Dede), Şeyh Karamani (S. Habib-i Karamani), Arif Billah Şeyh Hasip Ömer, Arif Billah Şeyh Suud, Arif Billah Şeyh Muhammed Cemali (Çelebi Halife Aksaray), Şeyh Sinan R.A. Memaliki Menam, Arif Billah Şeyh Seyyid Yahya-i Şirvani, Hicreti mühüvvetin Sekizyüz Altmış Sekiz Tarihlerinde Zikr olunan Bakü Namı kasabasında vefat eyledi.